

Indicatoren voor de evaluatie van het Plattelandsontwikkelingsplan (POP)

H. Lieffijn
J. van Vliet
T. Kok
D. van Zwieten

landbouw, natuurbeheer
en visserij

© 2002 Expertisecentrum LNV, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Rapport EC-LNV nr. 2002/132e
Ede/Wageningen, 2002

Teksten mogen alleen worden overgenomen met bronvermelding.

Oplage *Alleen elektronische beschikbaar*

Productie Expertisecentrum LNV
 Bedrijfsvoering/Vormgeving en Presentatie
 Bezoekadres : Marijkeweg 24
 Postadres : Postbus 30, 6700 AA Wageningen
 Telefoon : 0317 474801
 Fax : 0317 427561
 E-mail : Balie@eclnv.agro.nl

Inhoudsopgave

Indicatoren Regelingen en provinciale programma's	5
1.1 RSG: Regeling Structuurverbetering Glastuinbouw	7
1.2 RSBP: Regeling Stimulering Biologische Productiemethoden	9
1.3 RPTO: Regeling Particuliere Terreinbeherende Organisaties	11
1.4 SN: Regeling Stimulering Natuurbeheer	12
1.5 SAN: Regeling Stimulering Agrarisch Natuurbeheer	15
1.6 Regeling Verwerving Staat	23
1.7 RBB: Regeling Bedrijfshervestiging en –beëindiging	24
1.8 LIW: Regeling Landinrichtingswerken	25
1.9 A: Investerings in Landbouwbedrijven	31
1.10 K: Herverkaveling	32
1.11 O: Dorpsvernieuwing en –ontwikkeling	33
1.12 P: De diversificatie van de bedrijvigheid in de landbouw en in verwante activiteiten, gericht op het combineren van verscheidene activiteiten of het aanboren van alternatieve inkomstenbronnen	34
1.13 Q: Waterbeheer in de landbouw	35
1.14 R: Ontwikkeling en verbetering van de met de ontwikkeling van de landbouw samenhangende infrastructuur	41
1.15 S: Bevordering van toeristische en ambachtelijke activiteiten	41
1.16 T: Milieubehoud in samenhang met land- en bosbouw en landschapsbeheer, en met verbetering van het welzijn van dieren	43

Indicatoren Regelingen en provinciale programma's

Om de effecten van het POP te kunnen beoordelen zijn de juiste monitoringsgegevens nodig. In de tabellen van dit hoofdstuk staan per regeling indicatoren vermeld, op basis waarvan gegevens kunnen worden verzameld, de zogenaamde monitoringsgegevens. De indicatoren zijn zo gekozen dat de monitoringsgegevens gebruikt kunnen worden bij beantwoording van de vraag of de POP-doelen en de doelen van de EU-maatregelen al dan niet zijn gerealiseerd.

In dit hoofdstuk staan de indicatoren gegroepeerd per regeling. De idee erachter is dat monitoringsgegevens per regeling verzameld zullen worden. Een regelingsverantwoordelijke kan aan de hand van deze tabel vaststellen welke monitoringsgegevens voor 'zijn/haar' regeling verzameld moeten worden.

Er zijn drie niveaus van indicatoren: output, resultaat en outcome. De output- en resultaatindicatoren zijn met name belangrijk voor de vereiste mid term evaluatie in 2003; de outcome-indicatoren zullen vooral bij de ex post evaluatie in 2007 een belangrijke rol spelen. Naast indicatoren zijn streefwaarden benoemd. Deze geven de beoogde niveaus van de voorziene effecten weer. Deze concrete getallen maken het mogelijk een oordeel te geven over doelbereiking.

Dit hoofdstuk moet dus vooral worden gebruikt voor de organisatie van de gegevensverzameling. Het is ook belangrijk als de regelingen afzonderlijk worden geëvalueerd.

Layout tabel

De afkortingen in de kop van de tabellen met de daaronder staande codes, cijfers of tekst betekenen:

doel	in de kolom staat de code van 'twee letters plus twee cijfers' voor het subdoel (zie bijlage 1 voor betekenis) en de code van 'Romeins cijfer plus een letter' voor de EU-chapter met de bijbehorende maatregel uit verordening 1257/99 (zie bijlage 2 voor betekenis)
eval.-niv.	dit staat voor "evaluatie niveau". De cijfers staan voor: 1 evaluatie op outputniveau 2 evaluatie op resultaatniveau 3 evaluatie op outcomeniveau Bij de EU-evaluatievragen is door de Europese Commissie geen onderscheid aangegeven tussen de evaluatieniveaus. In de praktijk gaat het met name om resultaat- en outcomeniveau.
eval.-vr.	staat voor "evaluatievraag". De cijfers staan voor het volgnummer van de evaluatievraag binnen het betreffende outputniveau. Bij de EU-evaluatievragen is de nummering van de Europese Commissie aangehouden.
ind.-nr	staat voor indicatornummer. Dit is het volgnummer van de indicator bij de betreffende evaluatievraag. Bij de indicatoren van EU-evaluatievragen is de nummering van de Europese Commissie aangehouden.
indicator	in deze kolom staat een beschrijving van de indicator
streefwaarde	in deze kolom wordt de streefwaarde benoemd. Als deze niet is geconcretiseerd staat een "X" (en eventueel een "Y") vermeld
geg.-lev.	staat voor gegevensleverancier. Deze kolom bevat, voorzover ingevuld, de afkorting van de instelling die (eventueel) de benodigde gegevens voor de indicator kan leveren.

De in de kolom "Indicatoren" grijs gemarkeerde velden bevatten nog geen reële indicatoren, omdat deze afhankelijk zijn van regelingen/beleidsdoelen waarvoor de regeling wordt ingezet.

De in de kolom "Doel" blauw gemarkeerde velden betreft subdoelen waaraan deze regeling volgens de nieuwste POP-versie (2 augustus 2000) niet meer is gekoppeld. (De rijen waarin

deze velden staan zijn gecursiveerd, zodat na zwart/wit printen ook nog duidelijk is waarom het gaat.)

De in de kolom "Doel" groen gemarkeerde velden betreft subdoelen die volgens de nieuwste POP-versie (2 augustus 2000) is gekoppeld maar door DN geschrapt is wegens vrijwel volledige overlap met subdoel NL5.

1.1 RSG: Regeling Structuurverbetering Glastuinbouw

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
DL12	1	1	1	aantal ha grond dat vrijgekomen is door afbraak van oude glasopstanden en bedrijfsgebouwen a.g.v. RSG	> 300 ha vrijgekomen grond door afbraak van verouderde glasop-standen en bedrijfsgebouwen	LASER/ CBS
DL12	1	2	1	aantal ha nieuwbouw glasopstanden a.g.v. RSG	> 1000 ha nieuwbouw van glasopstanden	LASER/ CBS
DL12	2	1	1	netto bedrijfsomvang van glastuinbouwbedrijven die een subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG na realisatie / netto bedrijfsomvang van glastuinbouwbedrijven die een subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG voor realisatie x 100 %	Gemiddelde bedrijfsomvang > 50% toegenomen	LASER/ LEI
DL12	3	1	1	bruto inkomen van glastuinbouwbedrijven die een subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG / gemiddelde bruto inkomen van glastuinbouwbedrijven die geen subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG	Bruto-inkomen hoger dan referentiegroep	LASER LEI
la		1	1	bruto inkomen van glastuinbouwbedrijven die een subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG / gemiddelde bruto inkomen van glastuinbouwbedrijven die geen subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG	Stijgende trend in vergelijking met niet-begunstigde bedrijven	LASER LEI
la		2	1.1	verloop van de verhouding outputs/inputs t.o.v. het voorgaande jaar van glastuinbouwbedrijven die een subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG / verloop van de verhouding outputs/inputs t.o.v. het voorafgaande jaar van glastuinbouwbedrijven die geen subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG	Toename in de verhouding op de begunstigde bedrijven overtreft die op de niet-begunstigde bedrijven	LASER/ LEI
la		2	1.2	verloop van de output per arbeidsuur t.o.v. het voorgaande jaar op glastuinbouwbedrijven die een subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG / verloop van de output per arbeidsuur t.o.v. het voorgaande jaar op glastuinbouwbedrijven die geen subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG	Toename in de verhouding op de begunstigde bedrijven overtreft die op de niet-begunstigde bedrijven	LASER/ LEI
la		2	1.3	verloop van de kosten per eenheid product t.o.v. het voorgaande jaar op glastuinbouwbedrijven die een subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG /	Afname in de verhouding op de begunstigde bedrijven overtreft	LASER/ LEI

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				verloop van de kosten per eenheid product t.o.v. het voorgaande jaar op glastuinbouwbedrijven die geen subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG	die op de niet-begunstigde bedrijven	
la		2	1.4	verloop van de verhouding kosten/omzet t.o.v. het voorgaande jaar op glastuinbouwbedrijven die een subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG / verloop van de verhouding kosten/omzet t.o.v. het voorgaande jaar op glastuinbouwbedrijven die geen subsidie hebben ontvangen i.h.k.v. RSG	Afname in de verhouding op de begunstigde bedrijven overtreft die op de niet-begunstigde bedrijven	LASER/LEI
la		6	1.1	Aandeel van de glastuinbouwbedrijven die een subsidie i.h.k.v. RSG heeft ontvangen waarbij meer dan 10 % van de totale subsidie voor investeringen is gekoppeld aan milieuverbetering (%), mb.t.: mest(stoffen); waterbeheer op het bedrijf en andere milieuvriendelijke bedrijfsactiviteiten		LASER/LEI ?
la		6	1.2	Aandeel van de glastuinbouwbedrijven die een subsidie i.h.k.v. RSG heeft ontvangen, dat milieumaatregelen invoert zonder subsidie (%)		LASER/LEI
la		7	1.1	blootstelling aan elk van de volgende schadelijke stoffen: geur, stof, extreme klimaatomstandigheden binnen/buiten, tillen van zware zaken, afwijkende werkuren op glastuinbouwbedrijven die een subsidie i.h.k.v. de RSG hebben ontvangen voor de realisatie en blootstelling aan elk van de volgende schadelijke stoffen: geur, stof, extreme klimaatomstandigheden binnen/buiten, tillen van zware zaken, afwijkende werkuren op glastuinbouwbedrijven die een subsidie i.h.k.v. de RSG hebben ontvangen na de realisatie	Ja	(ARBO-diensten)

1.2 RSBP: Regeling Stimulering Biologische Productiemethoden

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
DL09	1	1	1	Het aantal hectare grond dat is omgeschakeld van gangbare landbouw naar biologische productie a.g.v. RSBP	Omgeschakeld areaal > 0	LASER/ CBS/ LEI
DL09	1	2	1	Het aantal bedrijven dat is omgeschakeld van gangbare landbouw naar biologische productie a.g.v. RSBP	Omgeschakelde bedrijven > 0	LASER/ CBS/ LEI
DL09	2	1	1	Oppervlakte biologische landbouw in hectare per landbouwsector die is omgeschakeld van gangbare landbouw naar biologische landbouw a.g.v. RSBP -/- de beëindigde oppervlakte biologische landbouw in hectare per landbouwsector t.o.v. de totale oppervlakte per sector	Toename areaal : gemiddeld 25% per jaar over alle sectoren	LASER/ CBS? LEI
DL09	2	1	2	Het aantal bedrijven dat per landbouwsector is omgeschakeld van gangbare landbouw naar biologische landbouw a.g.v. RSBP -/- aantal biologische landbouwbedrijven dat per sector is beëindigd	Toename van aantal bedrijven	LASER/ CBS/ LEI
DL09	2	2	1	Biologische landbouw in SBE (of NGE?) die van de gangbare landbouw naar biologische landbouw gegaan is a.g.v. RSBP -/- de beëindigde biologische landbouw in SBE (of NGE)	Toename areaal : gemiddeld 25% per jaar over alle sectoren	LASER/ CBS/ LEI
DL09	3	1	1	Oppervlakte biologische landbouw in hectare die is omgeschakeld van gangbare landbouw naar biologische landbouw a.g.v. RSBP -/- de beëindigde oppervlakte biologische landbouw in hectare t.o.v. de totale oppervlakte	Toename areaal met 25% per jaar	LASER/ LEI
DL09	3	1	2	Gemiddeld Netto inkomen van ondernemers die zijn omgeschakeld van de gangbare landbouw naar de biologische landbouw a.g.v. RSBP t.o.v. het gemiddeld netto inkomen van ondernemers uit de gangbare landbouw	Vergelijkbaar inkomen met ondernemer in reguliere landbouw	LEI
DL09	3	1	3	Marktaandeel van de biologische landbouw	5 % marktaandeel in 2005 (productiewaarde)	LEI?/ CBS?
Vlf		1.1	2.1	Landbouwgrond waarvoor in de periode 2000-2006 is overeengekomen de bodemverontreiniging te verminderen (aantal en ha), door: a. verminderd	Areaal met overeenkomsten > X% van het potentiële in	LASER/ CBS/

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (%); b. verminderd gebruik van nutriënten / organische mest voor gewassen (%). <i>(Bij zowel a als b is het mogelijk het aantal ha biologische landbouw akkerbouw/grasland en te vermenigvuldigen met het gemiddeld verbruik aan gewasbeschermingsmiddelen en stikstof uit kunstmest en uit organische mest in de gangbare landbouw; dat is dan de vermindering als gevolg van biologische landbouw)</i>	aanmerking komende areaal <i>(In principe is dit 100% voor biologische landbouw)</i>	LEI
Vlf		1.2	1.1	Oppervlakte (ha) om inputs te verminderen, waarvan: a. voor vermindering van kunstmest (%); b. voor vermindering van dierlijke mest of veebezetting (%); c. door gewassen of vruchtwisseling waarbij minder inputs of weinig kunstmeststikstof nodig is (%); d. door vermindering van gewasbeschermingsmiddelen (%). <i>(Hiervoor geldt dezelfde toevoeging als in voorgaande indicator)</i>	Areaal met overeenkomsten > X% van het potentiële in aanmerking komende areaal in betrokken gebieden <i>(zie ook voorgaande streefwaarde)</i>	LASER/ CBS/ LEI

1.3 RPTO: Regeling Particuliere Terreinbeherende Organisaties

Doel	Eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	Indicator	streefwaarde	geg.-lev.
DL12	1	1	1	aantal ha verworven agrarische gronden voor natuur en landschap via RPTO	X ha verworven gronden	LASER; DLG
DL12	2	1	1	[indicator is afhankelijk van doelen via SN en SAN of via reconstructieplannen]		
DL12	3	1	1	[indicator is afhankelijk van doelen via SN en SAN of via reconstructieplannen]		
NL02	1	1	1	aantal ha verworven gronden door terreinbehorende organisaties t.b.v. de EHS en de verbindingzones, gesubsidieerd vanuit RPTO	27.500 ha verworven gronden	LASER; DLG
NL02	2	1	1	[indicator is afhankelijk van de doelen m.b.t. de EHS; zie SN en SAN]		
NL02	3	1	1	[indicator is afhankelijk van de doelen m.b.t. de EHS; zie SN en SAN]		
IXk		4	1.1	[indicator voor vermindering van de plattelandsontvolking, die afhankelijk is van het betreffende programma waarin de RPTO is betrokken]	geen gemeenschappelijke streefwaarde	DLG
IXk		6	3.1	[programma-afhankelijke indicator (en) voor behoud of uitbreiding van biodiversiteit, landschap of natuur]	geen gemeenschappelijke streefwaarde	DLG
IXk		6	4.1	verandering in aantal en aandeel (%) milieuvriendelijke toepassingen op agrarische bedrijven en niet-agrarische bedrijven a.g.v. de inzet van RPTO	stijgende trend in vergelijking met de huidige situatie	DLG

1.4 SN: Regeling Stimulering Natuurbeheer

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	Indicator	streefwaarde	geg.-lev.
NL02	1	1	1	aantal ha natuurterrein waarvoor beschikkingen voor inrichtingssubsidie zijn afgesloten i.h.k.v. SN	n.v.t.	LASER; DLG
NL02	2	1	1	aantal ha natuurterrein in de EHS waarvoor gebruik is gemaakt van de inrichtingssubsidie	18.000 ha nieuw ingerichte natuur in 2006	LASER; DLG
NL02	3	1	1	aantal ha beoogde ecosystemen a.g.v. SN, t.w. open water (zout, zoet), kwelder, moeras, droog en nat schraalland, hoogveen, heide, grasland, bos/struweel, zoals genoemd in de basispakketten en de pluspakketten	Streefwaarden voor ecosystemen en soorten worden in overleg met provincies vastgesteld	LASER; DLG
NL02	3	1	2	biodiversiteit-metsoorten a.g.v. SN: NEM-indicatoren voor planten en diersoorten: haas, eekhoorn, konijn, ree, vos en 95 broedvogels	Streefwaarde wordt in overleg met provincies nader vastgesteld, gebaseerd op de stand van zaken in 1992.	?
NL04	1	1	1	aantal ha, km en objecten (ook solitaire bomen en poelen) per provinciaal plan voor landschap waarvoor i.h.k.v. SN een beschikking voor inrichtingssubsidie is afgesloten	n.v.t.	LASER
NL04	2	1	1	aantal ha, km en objecten a.g.v. SN in Nationaal Landschapsplan (NLP)	geen streefwaarde vastgesteld	LASER; DLG
NL04	3	1	1	aantal landschapselementen a.g.v. SN (via meetdoelen Meetnet Landschap) (<i>in voorbereiding</i>)	in nader overleg met provincies nulsituatie en daarvan afgeleid streefwaarde vaststellen	LASER
NL06	1	1	1	aantal ha waarvoor beschikkingen voor pluspakketten en omvormingspakketten bos zijn afgesloten per subsidievorm (beheers- of inrichtingssubsidie) i.h.k.v. SN	n.v.t.	LASER
NL06	2	1	1	aantal ha natuurbos en bos met verhoogde natuurwaarde omgevormd i.h.k.v. SN	5.000 ha omgevormd bos in 2006	LASER
NL06	3	1	1	landelijke trend biodiversiteit (bossoorten NEM: natuurdoeltypen, planten, dieren))	Minimaal herstel biodiversiteit bossen tot niveau van 1992	CBS; Land.

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	Indicator	streefwaarde	geg.-lev.
						Natmet
NL07	1	1	1	zie NL05	n.v.t.	
NL07	2	2	1	aantal ha blijvend bos op landbouwgrond waarop i.h.k.v. SN subsidie is verleend (zie ook NL05)	Circa 1.500 ha areaaltoename bos in 2006 op landbouwgrond	LASER
NL07	3	1	1	zie NL05		
NL07	3	1	3	variatie aan landschapseenheden in relatie tot boselementen	In overleg met provincie nulsituatie en streefwaarde vaststellen	?
NL09	1	1	1	aantal uitgevoerde EGM projecten i.h.k.v. SN	n.v.t.	DLG; RIVM
NL09	2	1	1	grondwaterpeil, grondwaterkwaliteit, bodemsamenstelling (zuurgraad en nutriëntensamenstelling) per uitgevoerd EGM project	De voor de verschillende terreintypen per indicator vastgestelde bandbreedtes dienen als streefwaarden.	LASER; DLG
NL09	2	2	1	aantal ha bos en natuurterrein waarop Effectgerichte milieu- (EGM) maatregelen zijn uitgevoerd i.h.k.v. SN	X ha	
NL09	3	1	1	aantal ha beoogd ecosysteem binnen de EGM projecten a.g.v. SN, t.w. open water (zout, zoet), kwelder, moeras, droog en nat schraalland, hoogveen, heide, grasland, bos/struweel, en meetsoorten, zoals genoemd in de basispakketen en de pluspakketen	Streefwaarden voor ecosystemen en soorten worden in overleg met provincies vastgesteld	LASER; DLG; RIVM; Natuur Plan Bureau
VIIIi		1.1	1.1	areaal gesubsidieerde bosaanplant a.g.v. SN	areaal X ha	LASER
VIIIi		1.1	2.1	Verwachte opbrengsten a.g.v. SN: a. verwachte gemiddelde jaarlijkse toename in bosaanplant (m ³ /ha/jaar en betrokken ha); b. verwachte verandering in gemiddelde jaarlijkse toename in verbeteringen van bestaand bos (m ³ /ha/jaar en betrokken ha)	Toename X m ³ /ha/jaar	SBB
VIIIi		1.2	1.1	Gemiddelde jaarlijkse netto koolstofopslag van 2000 tot 2012 (miljoen tonnen/jaar)	Stijgende trend t.o.v. nulsituatie in 2000 (aanvullend is	RIVM

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	Indicator	streefwaarde	geg.-lev.
					individueel een meer specifieke doel te formuleren waar een belangrijk nationaal reductiedoel is m.b.t. het Kyoto protocol)	
VIIIi		1.2	1.2	Trend in gemiddelde jaarlijkse netto koolstofopslag voor na 2012	Geleidelijke stijgende trend	RIVM
VIIIi		2.1	1.2	Verhouding van bebossingspremies tot netto-inkomen van voormalig grondgebruik	Verhouding >X%	DLG
VIIIi		2.2	4.1	Inkomen door werkzaamheden gesubsidieerd door SN: a. waarvan het extra inkomen blijvend is a.g.v. SN (•/ha/jaar)	inkomen > X (<i>verklarend aangeven dat door subsidie inkomenscompensatie plaatsvindt, geen inkomensverhoging</i>)	
VIIIi		3.1	1.1	Aangelegd/heringericht/verbeterd areaal met inheemse boomsoorten (ha) a.g.v. SN, waarvan: a. in gemengde vorm (ha)	> X ha	LASER
VIIIi		3.1	2.1	aantal ha behouden/verbeterde kritische gebieden a.g.v. SN ; m.b.t.: a. areaal in of verbonden met Natura 2000 (ha)	> X ha	LASER
VIIIi		3.1	2.2	Uitbreiding van beschermde kwetsbare niet-commerciële soorten/variëteiten van flora en fauna in de door de SN begunstigde gebieden (aantal onderscheiden soorten/variëteiten en waar wordt ingeschat als %-kans dat ze bijdragen aan de uitbreiding van essentiële soorten)	> X soorten; > X % kans	LASER
VIIIi		3.2	2.1	Areaal waar verbeterd bossysteem of boomteeltomstandigheden is geïntroduceerd (ha) a.g.v. de SN (<i>pluspaketten</i>)	> X ha	LASER
VIIIi		3.2	3.1	Areaal dat a.g.v. SN beschermd is of hersteld wordt van/tegen vernieling door natuurlijke gevaren (ha) (<i>EGM, vanaf 2002</i>)	> X ha	
IXt		6	1.3	[andere beschrijvende indicator(en) voor milieu-effecten a.g.v. inzet SN] (<i>EGM</i>)	geen gemeenschappelijke streefwaarden	DLG; LASER
IXt		6	3.1	[programma-afhankelijke indicator (en) voor behoud of uitbreiding van biodiversiteit, landschap of natuur] (<i>inrichting, landschap</i>)	geen gemeenschappelijke streefwaarden	DLG; LASER

1.5 SAN: Regeling Stimulering Agrarisch Natuurbeheer

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	Indicator	streefwaarde	geg.-lev.
NL01	1	1	1	aantal beschikkingen zijn afgegeven per subsidievorm (beheerssubsidie, inrichtingssubsidie, overgangbeheerssubsidie, subsidie natuurlijke handicaps en landschapssubsidie) i.h.k.v. SAN		LASER DLG
NL01	2	1	1	Areaal (ha) agrarisch natuurbeheer voor natuur en landschap door SAN	X ha en X objecten	LASER DLG
NL01	3	1	1	aantal ha beoogde ecosystemen a.g.v. SAN, t.w. open water (zout, zoet), kwelder, moeras, droog en nat schraalland, hoogveen, heide, grasland, bos/struweel en meetsoorten a.g.v. SAN, zoals genoemd in de basispakketten	Streefwaarden voor ecosystemen en soorten worden in overleg met provincies vastgesteld	LASER; CBS; RIVM Natuur Plan Bureau
NL01	3	1	2	NEM-indicatoren voor planten en diersoorten: haas, eekhoorn, konijn, ree, vos en 95 broedvogels	Streefwaarde wordt in overleg met provincies nader vastgesteld, gebaseerd op de stand van zaken in 1992.	CBS, Land. Natme et
NL01	3	1	3	aantal landschapselementen a.g.v. SAN (via meetdoelen Meetnet Landschap) <i>(in voorbereiding)</i>	in nader overleg met provincies nulsituatie en daarvan afgeleid streefwaarde vaststellen	?
NL04	1	1	1	aantal ha, km en objecten (ook solitaire bomen en poelen) per provinciaal plan voor landschap naar subsidievorm waarvoor i.h.k.v. SAN een beschikking is afgeloten		LASER
NL04	2	1	1	aantal ha, km en objecten a.g.v. SAN in Nationaal Landschapsplan (NLP)	geen streefwaarde vastgesteld	LASER; DLG
NL04	2	1	2	aantal ha landbouwgrond met natuurlijke handicaps in stand gehouden via SAN	in nader overleg met provincies nulsituatie en daarvan afgeleid streefwaarde vaststellen	LASER
NL04	3	1	1	aantal landschapselementen a.g.v. SAN (via meetdoelen Meetnet Landschap)	in nader overleg met provincies	?

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	Indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				(in voorbereiding)	nulsituatie en daarvan afgeleid streefwaarde vaststellen	
NL07	1	1	1	aantal ha waarvoor beschikkingen (inrichtingssubsidie) zijn afgesloten i.h.k.v. SAN		LASER
NL07	2	1	1	aantal ha tijdelijk bos op landbouwgrond in het jaar 2006	in nader overleg met provincies nulsituatie en daarvan afgeleid streefwaarde vaststellen (20.000 ha meer bos in 2006 t.o.v. huidige situatie)	LASER
NL07	3	1	1	aantal ha beoogde ecosystemen a.g.v. SAN, t.w. open water (zout, zoet), kwelder, moeras, droog en nat schraalland, hoogveen, heide, grasland, bos/struweel en meetsoorten a.g.v. SAN, zoals genoemd in de basispakketten	Streefwaarden voor ecosystemen en soorten worden in overleg met provincies vastgesteld	LASER; CBS; RIVM; Natuur Plan Bureau
NL07	3	1	2	NEM-indicatoren voor planten en diersoorten: haas, eekhoorn, konijn, ree, vos en 95 broedvogels	Streefwaarde wordt in overleg met provincies nader vastgesteld, gebaseerd op de stand van zaken in 1992.	CBS, Land. Natme et
Ve		1	1	Verhouding tussen de bijdrage i.h.k.v. SAN m.b.t. natuurlijke handicaps / ((de hogere productiekosten v. individuele bedrijven + de vermindering in productiewaarde van de individuele bedrijven) door de specifieke beperkingen voor het milieu)	Verhouding >X	LASER;
Ve		1	2	Percentage van de gecompenseerde individuele bedrijven met een SAN-subsidie m.b.t. natuurlijke handicaps, met een subsidie van 1) tot 50% van de hogere productiekosten + de vermindering in productiewaarde door de specifieke beperkingen voor het milieu 2) tussen 50% en 100% van de hogere productiekosten + de vermindering in productiewaarde door de specifieke beperkingen voor het milieu 3) meer dan 100% van de hogere productiekosten + de vermindering in productiewaarde door de specifieke beperkingen door het milieu	0% van bedrijven met een premie >100%. Aanvullende streefwaarden zijn afhankelijk van programma	
Ve		2	1	Verhouding tussen het aantal ha in agrarisch grondgebruik na verlening van	Afname van agrarisch grond-	LASER

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	Indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				subsidie i.h.k.v. SAN m.b.t. natuurlijke handicaps / aantal ha in agrarisch grondgebruik voor verlening van subsidie i.h.k.v. SAN t.o.v. het verloop in het agrarisch grondgebruik in dezelfde tijdsperiode in een niet aangewezen probleemgebied.	gebruik (UAA) in probleemgebieden (LFA) < afname in gebieden met vergelijkbare situatie (niet-aangewezen probleemgebied)	
Ve		3	3	Jaarlijkse verandering in het aantal agrariërs die i.h.k.v. SAN m.b.t. natuurlijke handicaps subsidie hebben ontvangen t.o.v. de jaarlijkse verandering in het aantal agriërs in niet-aangewezen probleemgebieden	Daling van agrarische bevolking < daling in agrarische bevolking in situatie dat niets was gebeurd (bijv. gerelateerd aan situatie in aangrenzend gebied of probleem-gebied zonder de status van (aangewezen) probleemgebied)	LASER; CBS;
Ve		4.1	1	A1) aantal ha biologische landbouw en totaal aantal ha landbouw in probleemgebied waarbinnen subsidie is verstrekt i.h.k.v. SAN t.o.v. het aantal ha biologische landbouw en totaal aantal ha landbouw in vergelijkbare gebieden zonder SAN subsidie en t.o.v. de nulsituatie A2) aantal ha biologische landbouw in probleemgebied waarbinnen subsidie is verstrekt i.h.k.v. SAN / totaal aantal ha landbouw in dit gebied t.o.v. deze verhouding in vergelijkbare gebieden zonder SAN subsidie en t.o.v. de nulsituatie	Aandeel > vergelijkbare niet-begunstigde gebieden en niet dalend in relatie tot de nulsituatie	LASER
Ve		4.1	2	A1) aantal hectare akkerbouw waar minder dan 170 kg N / ha per jaar wordt toegediend uit organische mest en kunstmest en aantal hectare akkerbouw waar meer dan 170 kg N / ha per jaar wordt toegediend uit organische mest en kunstmest in probleemgebied waarbinnen subsidie is verstrekt i.h.k.v. SAN t.o.v. de nulsituatie A2) aantal hectare akkerbouw waar minder dan 170 kg N / ha per jaar wordt toegediend uit organische mest en kunstmest en aantal hectare akkerbouw waar meer dan 170 kg N / ha per jaar wordt toegediend uit organische mest en kunstmest in probleemgebied waarbinnen subsidie is verstrekt i.h.k.v. SAN / totaal aantal hectare akkerbouw in dit gebied t.o.v. de nulsituatie	toename in vergelijking met nulsituatie	DL MINAS
Ve		4.1	3	A1) aantal hectare akkerbouw waar de hoeveelheid gebruikte gewasbeschermingsmiddelen lager is dan een bepaalde drempel en aantal	toename in vergelijking met nulsituatie	DL MINAS

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	Indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				hectare akkerbouw waar de hoeveelheid gebruikte gewasbeschermingsmiddelen hoger is dan een bepaalde drempel in een probleemgebied waarbinnen subsidie is verleend i.h.k.v. SAN t.o.v. de nulsituatie A2) aantal hectare akkerbouw waar de hoeveelheid gebruikte gewasbeschermingsmiddelen lager is dan een bepaalde drempel en aantal hectare akkerbouw waar de hoeveelheid gebruikte gewasbeschermingsmiddelen hoger is dan een bepaalde drempel in een probleemgebied waarbinnen subsidie is verleend i.h.k.v. SAN / totaal aantal hectare akkerbouw in het probleemgebied t.o.v. de nulsituatie		
Ve		4.2	1	A1) aantal hectare landbouwgrond dat betrokken is bij de milieudoelen gesteld in de EU-regels voor het milieu binnen een probleemgebied waarbij boeren subsidie ontvangen i.h.k.v. SAN en aantal hectare landbouwgrond dat betrokken is bij de milieudoelen gesteld in de EU-regels voor het milieu binnen een probleemgebied waarbij boeren geen subsidie ontvangen i.h.k.v. SAN t.o.v. nulsituatie A2) aantal hectare landbouwgrond dat betrokken is bij de milieudoelen gesteld in de EU-regels voor het milieu binnen een probleemgebied waarbij boeren subsidie ontvangen i.h.k.v. SAN en aantal hectare landbouwgrond dat betrokken is bij de milieudoelen gesteld in de EU-regels voor het milieu binnen een probleemgebied waarbij boeren geen subsidie ontvangen / totaal aantal hectare landbouwgrond in het probleemgebied t.o.v. de nulsituatie	toename in vergelijking met nulsituatie	LASER
Ve		4.2	2	A1) Aantal bedrijven binnen een bepaald probleemgebied dat subsidie i.h.k.v. SAN ontvangt en het aantal bedrijven dat in aanmerking komt voor SAN subsidie (incl. de bedrijven die SAN subsidie ontvangen) binnen het probleemgebied A2) Verhouding tussen het aantal bedrijven binnen een bepaald probleemgebied dat subsidie i.h.k.v. SAN ontvangt en het totaal aantal bedrijven binnen het probleemgebied dat in aanmerking komt voor SAN subsidie	Minstens X% van bedrijven ontvangt bijdragen	LASER
Ve		4.2	3	Aantal bedrijven met een subsidie i.h.k.v. SAN 'having faced action for non-compliance with restrictions / aantal bedrijven zonder subsidie i.h.k.v. SAN 'having faced action for non-compliance	Verhouding <1	LASER
Vlf		1.1	2.1	Landbouwland waarvoor i.h.k.v. SAN overeengekomen is de	Areaal met overeenkomsten =	Zie

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	Indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				bodemverontreiniging te verminderen (aantal en ha), waarvan: a.verminderd gebruik van plant-beschermende stoffen (%); b.verminderd gebruik van nutriënten/ mest voor planten (%)	X% van het potentiële in aanmerking komende areaal	RSBP
Vif		1.2	1.1	Oppervlakte om inputs te verminderen op basis van een overeenkomst i.h.k.v. SAN (ha), waarvan: a. voor vermindering van kunstmest (%); b. voor vermindering van dierlijke mest of veebezetting (%); c. door gewassen of vruchtwisseling waarbij minder inputs of weinig kunstmeststikstof nodig is (%); d. door vermindering van gewasbeschermingsmiddelen (%)	Areaal met overeenkomsten = X% van het potentiële in aanmerking komende areaal in betrokken gebieden (ha; geen %)	Zie RSBP
Vif		1.2	2.1	Oppervlakte waarop i.h.k.v. SAN actie wordt ondernomen om transport van verontreinigende stoffen naar het water (door uitfiltering, afvloeiing of erosie) te verminderen (ha), waarvan: a. door bijzondere bedekkingen/gewassen (%); b. door niet-gewas maatregelen om afvloeiing tegen te gaan (kavelafbakening, hagen, horizontaal ploegen/bewerken, kavelomvang) (%)	Oppervlakte > X% van kwetsbare gebieden (ha; geen %)	LASER
Vif		2.1	1.1	Areaal met i.h.k.v. SAN gesubsidieerde input-verminderende maatregelen (ha), waarvan: a. met verminderd gebruik van plant beschermende producten per ha (%); b. met verminderd gebruik van kunstmest per ha (%); c. met vermindering van specifieke inputs in kritische perioden van het jaar (%)	Areaal met overeenkomsten = X% van het potentiële in aanmerking komende areaal (ha; geen %)	LASER
Vif		2.1	1.2	Input-vermindering per ha dankzij de subsidiëring i.h.k.v. SAN (kg actieve stof/ha)	Vermindering = X kg/ha	LASER; BRP; MINAS
Vif		2.1	1.3	Een positieve verband tussen door het SAN gesubsidieerde input-vermindering maatstaven op het betreffende land en diversiteit in soorten (beschrijving, waarbij praktische schattingen van soorten die in overvloed aanwezig zijn zijn inbegrepen)	Het positieve verband moet duidelijk zijn (achteraf meten)	LASER
Vif		2.1	2.2	Areaal met gunstige vegetatie/ residuen van gewassen tijdens kritieke perioden dankzij door SAN gesubsidieerde maatregelen (ha)	Areaal met overeenkomsten = X% van het potentiële in aanmerking komende areaal	LASER
Vif		2.1	3.1	Areaal van het i.h.k.v. SAN betreffende bouwland m.b.t. specifieke soorten die in het wild voorkomen of groepen van soorten (ha en specificatie van de soorten), waarvan: a. soorten die wijd verspreid zijn (%); b. soorten die specialistisch zijn (%); c. soorten die in aantal afnemen (%); d. soorten die in	Minstens een totaal van X ha op minstens Y terreinen waarvan Z% van de bedoelde zeldzame soorten	LASER; aanvullend onder-

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	Indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				aantal gelijk blijven of toenemen (%); f. soorten die op internationale lijsten van bedreigde soorten voorkomen (%)		zoek
Vif		2.1	3.2	Trend in populaties van de bedoelde soorten op het i.h.k.v. SAN specifieke bedoelde bouwland (zie indicator onder 3.1) (waar mogelijk gebruik makend van praktische schattingen van de populatie-omvang óf andere positieve verbanden tussen de maatregelen en het voorkomen van de bedoelde soorten (beschrijving)	Minstens X individuen aanwezig per ha [of, minstens X waargenomen individuen onder specifieke omstandigheden per ha] of een andere duidelijk verband	LASER; Vogel- bescher- ming
Vif		2.2	1.1	Hoogwaardige natuur-habitats op bouwland beschermd door subsidie i.h.k.v. SAN (aantal terreinen; totaal ha, gem. afmeting), waarvan: c. gesitueerd in Nature 2000 locaties (%); d. habitats die gunstig zijn specifieke soorten of groepen van soorten (%); e. zeldzame habitats betreffen op een relevant geografisch niveau (%)	Beschermd areaal = X% van het totale areaal van relevante habitat-type(n) binnen het programma-areaal	LASER
Vif		2.2	2.1	Door SAN gesubsidieerde ecologische infrastructuur of niet-agrarische stukjes land of land dat aan landbouw grenst (ha en/of km en/of aantal), waarvan: a. lineaire kenmerken (heggen, muren, etc. (%), km); b. stukjes land of arealen niet-agrarisch land (d.i. om ecologische reden onbebouwd, andere arealen zonder gewassen, etc.) of gedeeltelijk ongecultiveerd land (ongewiede en/of onbemeste randen van percelen) (%); c. geïsoleerde kenmerken (boomgroepen, etc) (aantal); d. de bestaande hoogwaardige habitats worden vergroot door de versnippering te verminderen	Overeengekomen arealen, km of aantal = X% van het totale areaal/lengte/aantal van de relevante type(n) ecologische infrastructuur van niet agrarische stukjes binnen het programma areaal	
Vif		3	1.1	Bouwland, dat onder de overeenkomst opgesteld i.h.k.v. SAN valt, draagt bij aan de samenhang met de natuurlijke/ biofysische karakteristieken van het gebied (aantal terreinen en ha), waarvan dankzij: a. landgebruik-patronen beïnvloed door SAN gesubsidieerde maatregelen (waar relevant gespecificeerd naar type, zoals grasland, etc...) (%); b. omgevingskenmerken zoals flora, fauna of habitats direct/indirect voortkomend uit door SAN gesubsidieerde maatregelen (%); c. behoud van landschapsvormen zoals relief of contouren (%)	Toename van het areaal dat aangewezen is bij te dragen aan de samenhang, vergeleken met de nulsituatie	LASER; DLG
Vif		3	2.1	Bouwland, dat onder de overeenkomst opgesteld i.h.k.v. SAN valt, draagt bij aan, de vooral zichtbare differentiatie (homogeniteit/ diversiteit) in het landschap	Toename van het areaal dat aangewezen is bij te dragen aan	LASER; DLG

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	Indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				(aantal gebieden/km), waarvan a.g.v.: a. de zichtbare complexiteit die voortkomt uit landgebruik/ vruchtschema's door SAN gesubsidieerde maatregelen (uitgestrektheid, ruimtelijke ordening incl. hoogte, kleuren) (%); b. omgevings-kenmerken zoals flora, fauna of habitats voortgekomen uit door SAN gesubsidieerde maatregelen (%); c. met de hand aangelegde objecten (rijen heggen, greppels, paden) aangebracht/behouden dankzij door SAN gesubsidieerde maatregelen of de mogelijkheid dankzij de bijdrage voor vegetatie-beheer, of oog voor landschapsdifferentiatie (homogeniteit/diversiteit) (%)	de differentiatie (homogeniteit/diversiteit) , vergeleken met de nulsituatie	
Vif		3	3.1	Bouwland, dat onder de overeenkomst opgesteld i.h.k.v. SAN valt, draagt bij aan, de in standhouding/vergroting van culturele/ historische karakteristieken in het gebied (aantal terreinen/objecten, en ha/km), waarvan a.g.v.: b. met de hand aangelegde objecten (rijen heggen, greppels, paden) aangebracht/behouden dankzij door SAN gesubsidieerde maatregelen (%); c .met de hand aangelegde in het oogspringende kenmerken aangebracht/behouden dankzij door SAN gesubsidieerde maatregelen (d.i. aanwezigheid van boomgroepen of de mogelijkheid tot 'viewing heritage' dankzij vegetatiebeheer (%)	Toename van het areaal dat aangewezen is om culturele of historische karakteristieken te handhaven, vergeleken met de nulsituatie	LASER; DLG
VIIIh		1.1	1.1	areaal gesubsidieerde bosaanplant a.g.v. SAN	areaal X ha	
VIIIh		1.1	2.1	Verwachte opbrengsten a.g.v. SAN: a. verwachte gemiddelde jaarlijkse toename in bosaanplant (m ³ /ha/jaar en betrokken ha)	Toename X m ³ /ha/jaar	RIVM
VIIIh		1.2	1.1	Gemiddelde jaarlijkse netto koolstofopslag van 2000 tot 2012 (miljoen tonnen/jaar)	Stijgende trend t.o.v. nulsituatie in 2000 (aanvullend is individueel een meer specifieke doel te formuleren waar een belangrijk nationaal reductiedoel is m.b.t. het Kyoto protocol)	RIVM
VIIIh		1.2	1.2	Trend in gemiddelde jaarlijkse netto koolstofopslag voor na 2012	Geleidelijke stijgende trend	RIVM
VIIIh		3.1	1.1	Aangelegd/heringericht/verbeterd areaal met inheemse boomsoorten (ha) a.g.v. SAN, waarvan: a. in gemengde vorm (ha); b. dit voorziet in plaatselijke conservering van genetische bronnen (ha)	> X ha	LASER;

1.6 Regeling Verwerving Staat

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
DL12	1	1	1	aantal ha verworven agrarische gronden bij de herstructurering van landbouwsectoren via de regeling VS voor de verbetering van de inrichting van het landelijk gebied	X ha verworven agrarische gronden voor agrarisch gebruik	DLG
DL12	2	1	1	[indicator is afhankelijk van de doelen van de uit te voeren landinrichtingswerken]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	
DL12	3	1	1	[indicator is afhankelijk van de doelen van de uit te voeren landinrichtingswerken]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	
NL02	1	1	1	aantal ha verworven agrarische gronden via de regeling VS voor de verbetering van de inrichting van het landelijk gebied t.b.v. de EHS	X ha verworven gronden voor EHS	DLG
NL02	2	1	1	[indicator is afhankelijk van de doelen van de uit te voeren landinrichtingswerken]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	
NL02	3	1	1	[indicator is afhankelijk van de doelen van de uit te voeren landinrichtingswerken]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	
NL04	1	1	1	aantal ha verworven agrarische gronden via de regeling VS voor de verbetering van de inrichting van het landelijk gebied t.b.v. NLP	X ha verworven gronden voor NLP	DLG
NL04	2	1	1	[indicator is afhankelijk van de doelen van de uit te voeren landinrichtingswerken]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	
NL04	3	1	1	[indicator is afhankelijk van de doelen van de uit te voeren landinrichtingswerken]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	
IXk		5	3.1	[indicator voor bevordering van de dynamiek van het platteland is afhankelijk van het programma waarvoor de regeling VS wordt ingezet]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	LEI/Alterra?
IXk		6	3.1	[programma-afhankelijke indicator (en) voor behoud of uitbreiding van biodiversiteit, landschap of natuur]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	LEI?

1.7 RBB: Regeling Bedrijfshervestiging en –beëindiging

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
DL12	1	1	1	aantal bedrijven die voor hervestiging zijn opgekocht i.h.k.v. de RBB	X opgekochte bedrijven voor hervestiging	DLG
DL12	1	1	2	aantal beëindigende bedrijven die zijn opgekocht i.h.k.v. de RBB	X opgekochte bedrijven die beëindigen	DLG
DL12	1	1	3	aantal ha grond dat voor hervestiging is opgekocht i.h.k.v. de RBB	X ha opgekochte grond van beëindigende bedrijven	DLG
DL12	1	1	4	aantal ha grond dat van beëindigende bedrijven is opgekocht i.h.k.v. de RBB	1500 ha opgekocht voor hervestiging	DLG
DL12	2	1	1	[indicator is afhankelijk van de doelen van de uit te voeren landinrichtingswerken]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	
DL12	3	1	1	[indicator is afhankelijk van de doelen van de uit te voeren landinrichtingswerken]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	
IXk		1	1.2	verhouding van turnover (omzet) en kosten in vergelijking met die in de nulsituatie	Toename in verhouding vergeleken met nulsituatie	LEI
IXk		5	3.1	[indicator voor bevordering van de dynamiek van het platteland is afhankelijk van het programma waarvoor de regeling RBB wordt ingezet]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	LEI/Alterra?
IXk		6	3.1	[programma-afhankelijke indicator (en) voor behoud of uitbreiding van biodiversiteit, landschap of natuur]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	LEI?

1.8 LIW: Regeling Landinrichtingswerken

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
DL12	1	1	1	aantal projecten dat in het kader van de LIW is uitgevoerd	Minimaal één project	DLG
DL12	1	1	2	aantal ha per project in het kader van LIW	X ha betrokken bij landinrichting	DLG
DL12	1	1	3	aantal ha landbouwgrond per project in het kader van LIW	X ha landbouwgrond in reconstructie	DLG
DL12	2	1	1	percentage bedrijven met ≤ 2 GVE/ha na uitvoering LIW t.o.v. aantal voor uitvoering LIW	Percentage van bedrijven met ≤ 2 GVE/ha is met X% toegenomen	DLG/LEI
DL12	2	1	2	percentage van areaal (ha) met ≤ 2 GVE/ha na uitvoering LIW t.o.v. areaal voor uitvoering LIW	Percentage van areaal met ≤ 2 GVE/ha is met X% toegenomen	DLG/LEI
DL12	3	1	1	verandering in verhouding tussen ha landbouwgrond en ha natuurgrond voor en na de uitvoering van het project i.h.k.v. LIW	Verhouding ha landbouw en natuur/landschap bedraagt X (landbouw : natuur/landschap)	DLG
DL12	3	1	2	verandering in bruto inkomen op de landbouwbedrijven voor en na uitvoering van het project i.h.k.v. LIW	Trend naar sterkere inkomensontwikkeling bij bedrijven in herinrichtingsgebied	LEI
NL02	1	1	1	<i>aantal projecten dat in het kader van de LIW is uitgevoerd</i>	<i>Minimaal één project</i>	<i>DLG</i>
NL02	1	1	2	<i>aantal ha per project in het kader van LIW</i>	<i>X ha betrokken in LIW-project</i>	<i>DLG</i>
NL02	1	1	3	<i>aantal ha natuurgrond per project in het kader van LIW</i>	<i>X ha natuurgrond in reconstructie</i>	<i>DLG</i>
NL02	2	1	1	<i>aantal ha dat door het project LIW bijgedragen heeft aan de realisering van de EHS en de ecologische verbindingzones</i>	<i>In 2006 X ha EHS (EHS gereed in 2018 en omvat 700.000 ha, waarvan 250.000 nieuwe natuur, daarvan 80.000 gereed en tienduizenden ha in voorbereiding)</i>	<i>DLG</i>
NL02	3	1	1	<i>aantal ha grond in de EHS met hoge ecologische waarde voor natuur dat na</i>	<i>In 2006 X ha EHS met hoge mate</i>	<i>DLG</i>

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				<i>de uitvoering van het project i.h.k.v. LIW aanwezig is</i>	<i>van natuurlijkheid (van EHS heeft in 2018 circa 200.000 ha hoge graad van natuurlijkheid)</i>	
NLO2	3	1	2	<i>aantal ha NLP totaal (en het deel binnen EHS) dat na de uitvoering van het project i.h.k.v. LIW aanwezig is</i>	<i>In 2006 X ha NLP (6.000 ha Nationaal Landschapspatroon, waarvan 4.500 ha binnen de EHS)</i>	DLG
WB02 WB04 WB05	1	1	1	aantal en aard uitgevoerde projecten m.b.t. waterbeheersing i.h.k.v. LIW	X uitgevoerde werken onderscheiden naar hiernaast vermelde aspecten	DLG
WB02 WB04 WB05	2	1	1	hoeveelheid (m ³) gebiedsvreemd zoet water dat per gebied wordt ingelaten voor en na uitvoering van de LIW	X m ³ minder gebiedsvreemd zoet water dat per gebied is ingelaten	DLG
WB02 WB04 WB05	2	2	1	grondwaterstand van landbouw- en natuurgrond (cm onder maaiveld/NAP) voor en na uitvoering van de waterpeilbeheerwerken i.h.k.v. LIW	X cm NAP gerelateerd aan gewenste functie, afhankelijk van gebied/project	DLG
WB02 WB04 WB05	2	3	1	verschil in drinkwaterkwaliteit van grond- en oppervlaktewater voor en na de uitvoering van het waterkwaliteitsproject i.h.k.v. LIW: nitraatgehalte	X kwaliteit is gunstiger voor nitraat, afhankelijk van gebied/project	DLG
WB02 WB04 WB05	2	3	2	verschil in drinkwaterkwaliteit van grond- en oppervlaktewater voor en na de uitvoering van het waterkwaliteitsproject i.h.k.v. LIW: bacteriologisch	X bacteriologische kwaliteit is gunstiger, afhankelijk van gebied/project	DLG
WB02 WB04 WB05	2	3	3	aantal riooloverstorten	Vermindering van riooloverstorten tot X (aantal)	DLG
WB02 WB04 WB05	3	1	1	het verschil in ha verdroogde natuur voor en na uitvoering van de waterbeheersingswerken i.h.k.v. LIW	In 2006 X% minder verdroogd areaal (in 2010 is er een vermindering van het verdroogde areaal met 40% ten	DLG

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
					opzichte van 1985)	
WB02 WB04 WB05	3	1	2	verschil in inklinking van veengronden voor en na uitvoering van de waterpeilbeheersingswerken (indirect te meten via peilverlaging/-verhoging)	Daling veen vermindert met X cm	DLG
WB02 WB04 WB05				Oppervlakte (ha) NLP (in EHS)	In 2006 X ha NLP (6.000 ha Nationaal Landschapspatroon, waarvan 4.500 ha binnen de EHS)	DLG
RT01	1	1	1	aantal projecten met recreatieve voorzieningen dat i.h.k.v. LIW is uitgevoerd	Minimaal één project	DLG
RT01	2	1	1	aantal en aard van de recreatieve voorzieningen na uitvoering van het project i.h.k.v. LIW	≥X recreatieve voorzieningen	DLG
RT01	3	1	1	aantal toeristen/recreanten (of dagtochten) per jaar dat (waarbij) gebruik (wordt) maakt van de recreatieve voorziening die zijn ontstaan na uitvoering van het project i.h.k.v. LIW	X toeristen/recreanten of dagtochten	Alterra
VIIIi		1.1	1.1	areaal gesubsidieerde bosaanplant a.g.v. regeling LIW	Areaal X ha	DLG
VIIIi		3.1	2.1	aantal ha behouden/verbeterde kritische gebieden a.g.v. regeling LIW ; m.b.t.: a. areaal in of verbonden met Natura 2000 (ha); b. beschermd/hersteld tegen natuurlijke gevaren/risico's (ha)	>X ha	Via DN
VIIIi		3.1	3.1	a.g.v. regeling LIW aangelegd areaal in zones met lage of geen bebossing (ha); m.b.t.: a. areaal in of verbonden met Natura 2000 (ha); b. vormen van corridors tussen geïsoleerde, onbestendige natuurgebieden	>X ha	Via DN
VIIIi		3.1	3.2	a.g.v. regeling LIW gevestigde "ecotones" (bosranden, ...) van grote waarde voor wilde flora en fauna (km)	>X km	Via DN
VIIIi		3.2	2.1	Areaal waar verbeterd bossysteem of boomteeltomstandigheden is geïntroduceerd (ha) a.g.v. de regeling LIW	>X ha	DLG
VIIIi		3.2	3.1	Areaal dat a.g.v. regeling LIW beschermd is of hersteld wordt van/tegen vernieling door natuurlijke gevaren (ha)	>X ha	DLG
IXk		1	1.1	Aandeel van inkomen van de agrarische bevolking voortkomend uit gesubsidieerde activiteiten (•/begunstigde); waarvan: a. bruto boerderij-inkomen door verbeterde landbouw of activiteiten buiten de landbouw (%); b. bruto-inkomen door meervoudige activiteiten buiten het agrarische bedrijf (%)	Stijgende trend in vergelijking met niet begunstigde bedrijfsgenoten	LEI

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
IXk		1	1.2	verhouding van turnover (omzet) en kosten in vergelijking met die in de nulsituatie	Toename in verhouding vergeleken met nulsituatie	LEI
IXk		1	2.2	Aandeel van niet-agrarische bevolking op platteland dat inkomen heeft uit activiteiten/werkgelegenheid voortkomend uit subsidies voor activiteiten die niet op het agrarische bedrijf plaatsvinden (%)	Toename in vergelijking met nulsituatie	LEI
IXk		5	1.1	aandeel (aantal en %) van agrarische bedrijven dat tevreden is door de vernieuwingen a.g.v. inzet van regeling LIW met betrekking tot landverbetering, irrigatie/bevloeiing, verkaveling en werkomstandigheden/management	Aandeel X%	(DLG)/LEI
IXk		5	1.2	indicator in beschrijvende zin: nieuwe of versterkte landbouwactiviteiten a.g.v. inzet van regeling LIW	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	(DLG)/LEI
IXk		5	1.3	benutting (%) van niet-agrarische faciliteiten die zijn gesubsidieerd vanuit de regeling LIW	Aandeel X%	DLG/LEI
IXk		5	3.1	[indicator voor bevordering van de dynamiek van het platteland is afhankelijk van het programma waarvoor de regeling LIW wordt ingezet]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	LEI/Alterra?
IXq		5	2.1	aandeel (%) van land dat door natuurlijke gevaren werd bedreigd en waarvan deze bedreiging is weggenomen a.g.v. de inzet van regeling LIW	Aandeel X%	Via DN
IXq		5	2.2	aandeel (%) van land dat door natuurlijke oorzaak werd beschadigd en dat is hersteld a.g.v. de inzet van regeling LIW	Aandeel X%	Via DN
IXq		6	1.1	aandeel land (ha en %) waarvan door de inzet van regeling LIW de bodem beter is beschermd, met name tegen erosie	X%	DLG/LEI
IXq		6	1.2	areaal land (ha) waarop minder waterverliezen plaatsvinden door verbeterde beregeningssystemen a.g.v. de inzet van regeling LIW en de daarbij betrokken verminderde hoeveelheid (m ³) water per gewas	Minstens X ha dat verbeterd is en een reductie van minstens X m ³ /ton gewas	DLG/LEI
IXq		6	1.3	[andere beschrijvende indicator(en) voor milieu-effecten a.g.v. inzet regeling LIW]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	LEI
IXr		5	1.1	aandeel (aantal en %) van agrarische bedrijven dat tevreden is door de vernieuwingen a.g.v. inzet van regeling LIW met betrekking tot landverbetering, irrigatie/bevloeiing, verkaveling en werkomstandigheden/management	Aandeel X%	(DLG)/LEI
IXr		5	1.2	indicator in beschrijvende zin: nieuwe of versterkte landbouwactiviteiten a.g.v.	Geen gemeenschappelijke	(DLG)/L

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				inzet van regeling LIW	streefwaarde	EI
IXr		5	1.3	benutting (%) van niet-agrarische faciliteiten die zijn gesubsidieerd vanuit de regeling LIW	Capaciteitsbenutting X%	(DLG)/LEI
IXs		1	1.1	verhouding tussen het aandeel (%) van het bruto-inkomen uit de landbouw en van het bruto-inkomen uit activiteiten buiten het agrarische bedrijf voortkomend uit de via de regeling LIW gesubsidieerde activiteiten en het bruto-inkomen uit de landbouw respectievelijk uit activiteiten buiten het agrarische bedrijf op bedrijven niet profiteren van de via de regeling LIW gesubsidieerde activiteiten	Stijgende trend in vergelijking met niet begunstigde bedrijfsgenoten	(DLG)/LEI
IXs		1	2.1	verhouding tussen het aandeel (%) van het bruto-inkomen per begunstigde op niet-agrarische bedrijven uit toerisme en/of ambachtelijke, plaatselijke producten voortkomend uit de via de regeling LIW gesubsidieerde activiteiten en dat in de nulsituatie	Toename vergeleken met nulsituatie en met sectorale trend met betrekking tot de economische cyclus	LEI
IXs		1	2.2	verhouding tussen aandeel (%) van de niet-agrarische bevolking dat inkomen heeft uit activiteiten voortkomend uit de via de regeling LIW gesubsidieerde activiteiten die niet op agrarische bedrijven plaatsvinden en dat in de nulsituatie	Toename in vergelijking met nulsituatie	LEI
IXs		2	3.2	aandeel (%) van voorzieningen voor bevordering van het plattelandstoerisme en voor stimulering tot (blijvende) vestiging in het gebied a.g.v. activiteiten i.h.k.v. de regeling LIW	Aandeel X%	DLG/LEI
IXs		3	2.2	aantal dagen per jaar dat toeristen het gebied, waar activiteiten plaatsvonden i.h.k.v. de regeling LIW, bezoeken in vergelijking met het aantal dagen dat toeristen in de nulsituatie het gebied bezochten	Voortzetting • X dagen in vergelijking met nulsituatie	LEI KIC/ CBS/ge meente n
IXs		3	3.1	Aantal FTE en aantal personen dat voor en na de activiteiten i.h.k.v. de regeling LIW werkzaam is buiten de agrarische bedrijven in het toerisme, voor ambachtelijke en plaatselijke producten, in de agri-business, als persoon jonger dan 30 jaar en als vrouw; bovendien het percentage van deze vijf groepen m.b.t. de werkgelegenheid in de niet-agrarische business	Behouden/gecreëerde FTE X; aantal van betrokken personen X	LEI
IXs		3	3.2	Kosten (in gulden) per behouden/gecreëerde baan (in FTE) voor de niet-	Kosten X/FTE	LEI

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				agrarische bevolking die voortvloeien uit de activiteiten i.h.k.v. de regeling LIW		
IXt		6	1.3	[andere beschrijvende indicator(en) voor milieu-effecten a.g.v. inzet regeling LIW]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	LEI?
IXt		6	2.1	verandering in aandeel (%) van hoeveelheid bewerkt of verzameld afval en afvalwater en het aandeel (%) daarbij betrokken bedrijven a.g.v. de inzet van de regeling LIW ten opzichte van de beginsituatie	Toename in vergelijking met nulsituatie	DLG?/ LEI
IXt		6	2.2	verandering in aandeel (%) agrarische bedrijven met duurzaam gebruik van energie a.g.v. de inzet van regeling LIW	Stijgende trend in vergelijking met huidige situatie	LEI?
IXt		6	3.1	[programma-afhankelijke indicator (en) voor behoud of uitbreiding van biodiversiteit, landschap of natuur]	Geen gemeenschappelijke streefwaarde	LEI?
IXt		6	4.1	verandering in aantal en aandeel (%) milieuvriendelijke toepassingen op agrarische bedrijven en niet-agrarische bedrijven a.g.v. de inzet van regeling LIW	Stijgende trend in vergelijking met huidige situatie	LEI

1.9 A: Investerings in Landbouwbedrijven

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
DL1	1	1	1	aantal gehonoreerde experimenten op bedrijven in de agrarische sector, waaronder samenwerkingsverbanden: m.b.t. verlagen productiekosten, m.b.t. verbeteren van de productie, m.b.t. instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het natuurlijk milieu, de hygiënische omstandigheden en m.b.t. van dierenwelzijn en bevorderen	X gehonoreerde experinemten	
DL1	2	1	1	de directe of toegerekende kosten van de betreffende productie op de agrarische bedrijven	lagere productiekosten op de agrarische bedrijven	
DL1	3	1	1	stijging van verhouding van bruto inkomen op met dit programma gesubsidieerde bedrijven t.o.v. bruto inkomen op vergelijkbare niet-gesubsidieerde bedrijven	stijging van verhouding >1	
DL2	1	1	1	aantal gehonoreerde experimenten m.b.t. omschakeling naar nieuwe productiesystemen (uitgezonderd biologische landbouw)	X experimenten voor omschakeling naar nieuwe productiesystemen (uitgezonderd biologische landbouw)	
DL2	2	1	1	aantal bedrijven dat met subsidie uit dit programma is omgeschakeld naar nieuwe productiesystemen (uitgezonderd biologische landbouw)	X bedrijven dat is omgeschakeld naar nieuwe productiesystemen (uitgezonderd biologische landbouw)	
DL 2	3			<i>geen specifieke monitoring voor het POP-doel t.b.v. dit subdoel</i>		
DL3	1	1	1	aantal gehonoreerde experimenten op bedrijven in de agrarische sector, waaronder samenwerkingsverbanden: m.b.t. verlagen productiekosten, m.b.t. verbeteren van de productie, m.b.t. instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het natuurlijk milieu, de hygiënische omstandigheden en m.b.t. van dierenwelzijn en bevorderen	X gehonoreerde experinemten	
DL3	2	1	1	aantal samenwerkingsverbanden	X samenwerkingsverbanden	

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
DL3	3	1	1	stijging van verhouding van bruto inkomen op met dit programma gesubsidieerde bedrijven t.o.v. bruto inkomen op vergelijkbare niet-gesubsidieerde bedrijven	stijging van verhouding >1	
DL9	1	1	1	aantal gehonoreerde experimenten m.b.t. omschakeling naar biologische landbouw	experimenten voor omschakeling naar biologische landbouw	
DL9	2	1	1	aantal bedrijven dat met subsidie uit dit programma is omgeschakeld naar biologische landbouw	X bedrijven dat is omgeschakeld naar biologische landbouw	
DL9	3	1	1	areaal biologische landbouw	areaal neemt met 25% per jaar toe	
DL12	1	1	1	aantal gehonoreerde experimenten op bedrijven in de agrarische sector, waaronder samenwerkingsverbanden: m.b.t. verlagen productiekosten, m.b.t. verbeteren van de productie, m.b.t. instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het natuurlijk milieu, de hygiënische omstandigheden en m.b.t. van dierenwelzijn en bevorderen	X gehonoreerde experinemtten	
DL12	2	1	1	stijging van verhouding van bruto inkomen op met dit programma gesubsidieerde bedrijven in reconstructiegebieden t.o.v. bruto inkomen op vergelijkbare niet-gesubsidieerde bedrijven buiten reconstructiegebieden <i>(deze is toegevoegd door mij; JvV)</i>	stijging van verhouding >1	
DL12	3	1	1	stijging van verhouding van bruto inkomen op met dit programma gesubsidieerde bedrijven t.o.v. bruto inkomen op vergelijkbare niet-gesubsidieerde bedrijven	stijging van verhouding >1	

1.10 K: Herverkaveling

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
DL1	1	1	1	aantal uitgevoerde of in uitvoering zijnde projecten in het kader van herinrichting van het landelijk gebied	X projecten	

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
DL1	2	1	1	betrokken areaal (ha) bij de herinrichting van het landelijk gebied	X ha	
DL1	3	1	1	stijging van verhouding van bruto inkomen op met dit programma gesubsidieerde bedrijven t.o.v. bruto inkomen op vergelijkbare niet-gesubsidieerde bedrijven	stijging van verhouding >1	
DL12	1	1	1	aantal uitgevoerde of in uitvoering zijnde projecten in het kader van herinrichting van het landelijk gebied	X projecten	
DL12	2	1	1	verhouding oppervlakte en omtrek van de percelen	gemiddelde verhouding van oppervlak en omtrek per perceel t.o.v. bestaande situatie >1	
DL12	3	1	1	stijging van verhouding van bruto inkomen op met dit programma gesubsidieerde bedrijven t.o.v. bruto inkomen op vergelijkbare niet-gesubsidieerde bedrijven	stijging van verhouding >1	

1.11 O: Dorpsvernieuwing en -ontwikkeling

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
LB2	1	1	1	aantal herstelde of in uitvoering zijnde plannen voor herstel van cultuurhistorisch waardevolle bouwkundige objecten op het platteland (inclusief herinrichting kleine kernen)	X herstelde of in uitvoering zijnde plannen voor herstel van cultuurhistorisch waardevolle bouwkundige objecten	DLG
LB2	2	1	1	waarde van cultuurhistorisch waardevolle bouwkundige objecten	toename van de waarde van cultuurhistorisch waardevolle bouwkundige objecten	IPO (MKGR) Alterra
LB2	3	1	1	waardering van plattelandsbewoners en toeristen m.b.t. de omgeving na versterking van cultuurhistorisch waardevolle objecten	hogere waardering van omgeving door plattelandsbwoners en toeristen	Alterra
LB3						
LB4						

1.12 P: De diversificatie van de bedrijvigheid in de landbouw en in verwante activiteiten, gericht op het combineren van verscheidene activiteiten of het aanboren van alternatieve inkomstenbronnen

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
ED1	1	1	1	aantal uitgevoerde of in uitvoering zijnde projecten voor multifunctionele bedrijvigheid in de landbouw: m.b.t. agrarische en ambachtelijke activiteiten, m.b.t. nieuwe informatietechnologie t.b.v. diversificatie, m.b.t. natuurgerichte recreatieve en toeristische activiteiten, m.b.t. niet-landbouwactiviteiten op agrarischebedrijven of samenwerkingsverbanden van agrarische bedrijven en m.b.t. zorgboerderijen	X projecten op landbouwbedrijven	
ED1	2	1	1	percentage verandering van aantal agrarisch geöriënteerde nevenactiviteiten per agrarisch bedrijf	X% toename van het aantal agrarisch geöriënteerde nevenactiviteiten per agrarisch bedrijf	
ED1	3	1	1	percentage verandering van aantal agrarische bedrijven met andere bedrijfsactiviteiten	X% toename van aantal agrarische bedrijven met andere bedrijfsactiviteiten	
ED1	3	1	2	verandering in bruto bedrijfsinkomen op gesubsidieerde bedrijven	X% toename van bruto bedrijfsinkomen op gesubsidieerde	
ED1	3	1	3	verandering in werkgelegenheid (FTE) door toename economische dragers (nevenactiviteiten) op agrarische bedrijven t.o.v. totale werkgelegenheid op agrarische bedrijven	verhoudingsgewijs neemt werkgelegenheid door andere economische dragers op agrarische bedrijven toe	
ED2	1	1	1	aantal uitgevoerde of in uitvoering zijnde projecten voor multifunctionele bedrijvigheid in de landbouw: m.b.t. agrarische en ambachtelijke activiteiten, m.b.t. nieuwe informatietechnologie t.b.v. diversificatie, m.b.t. natuurgerichte recreatieve en toeristische activiteiten, m.b.t. niet-landbouwactiviteiten op agrarischebedrijven of samenwerkingsverbanden van agrarische bedrijven en	X projecten op landbouwbedrijven	

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				m.b.t. zorgboerderijen		
ED2	2	1	1	percentage verandering van aantal niet-agrarisch geïoriënteerde nevenactiviteiten per agrarisch bedrijf (waaronder natuurbeheer, toeristische activiteiten en zorg)	X% toename van het aantal niet-agrarisch geïoriënteerde nevenactiviteiten per agrarisch bedrijf	
ED2	3	1	3	verandering in werkgelegenheid (FTE) door toename economische dragers (nevenactiviteiten) op agrarische bedrijven t.o.v. totale werkgelegenheid op agrarische bedrijven	verhoudingsgewijs neemt werkgelegenheid door andere economische dragers op agrarische bedrijven toe	
ED2	3	1	1	percentage verandering van aantal agrarische bedrijven met andere bedrijfsactiviteiten	X% toename van aantal agrarische bedrijven met andere bedrijfsactiviteiten	
ED3	3	1	2	verandering in bruto bedrijfsinkomen	X% toename van bruto bedrijfsinkomen	
ED3	1	1	1	aantal uitgevoerde of in uitvoering zijnde projecten voor multifunctionele bedrijvigheid in de landbouw: m.b.t. agrarische en ambachtelijke activiteiten, m.b.t. nieuwe informatietechnologie t.b.v. diversificatie, m.b.t. natuurgerichte recreatieve en toeristische activiteiten, m.b.t. niet-landbouwactiviteiten op agrarischebedrijven of samenwerkingsverbanden van agrarische bedrijven en m.b.t. zorgboerderijen	X projecten op landbouwbedrijven	
ED3	2	1	1	verandering in werkgelegenheid (FTE) door toename economische dragers (nevenactiviteiten) op agrarische bedrijven t.o.v. totale werkgelegenheid op agrarische bedrijven	verhoudingsgewijs neemt werkgelegenheid door andere economische dragers op agrarische bedrijven toe	

1.13 Q: Waterbeheer in de landbouw

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
------	------------	-----------	---------	-----------	--------------	-----------

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
WB1	1	1	1	aantal en omvang van uitgevoerde projecten onderscheiden naar: waterconservering (m3), peilbeheer (cm NAP), aanpassing kleine waterinfrastructuur (ha), hydrologische scheiding tussen natuur- en landbouwgebieden (ha), verlaging van maaiveld door afgraving (ha), aanleg van retentiebekkens en creëren van ruimte voor calamiteitenberging (m3 en ha), vergroten van watergangen in landbouw-gebieden (km en ha) en de aanleg van natuur-vriendelijke oevers (km en ha)	X uitgevoerde projecten met één of meer van de bij indicator vermelde onderscheidingen	DLG
WB1	2	1	1	percentage van oppervlakte (ha) die door herstel van de watersystemen niet meer worden bedreigd met verdroging	X% van oppervlakte die niet meer wordt bedreigd met verdroging in 2006 (afgeleid van streven om in 2010 een vermindering van het verdroogde areaal met 40% te realiseren ten opzichte van 1985)	DLG Nat-37 in RWSR (GGOR)
WB1	3	1	1	Oorspronkelijke planten en insecten keren terug in de natuur van het betreffende gebied: meetsoorten NEM	X meer gebiedsspecifieke planten en insecten.	BAS-1t/m5 en NAT-1t/m8 (RWSR)
WB1	3	1	2	Het grondwaterverbruik (m ³) door de agrarische bedrijven met meer dan 40.000 m ³ of een andere gestelde m ³ -grens onttrekking per jaar in combinatie met de resultaten van de bedrijven die een beregeningsplanner gebruiken	X m ³ minder verbruik van grondwater op alle agrarische bedrijven , als resultaat van de uitkomsten op bedrijven met meer dan 40.000 m ³ of een andere gestelde m ³ -grens onttrekking per jaar in combinatie met de resultaten van de bedrijven die via DLV een beregeningsplanner gebruiken	Provincie (vergunning) en DLV (planner)
WB2	1	1	1	aantal en omvang van uitgevoerde projecten onderscheiden naar: waterconservering (m3), peilbeheer (cm NAP), aanpassing kleine	X uitgevoerde projecten met één of meer van de bij indicator	DLG

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				waterinfrastructuur (ha), hydrologische scheiding tussen natuur- en landbouwgebieden (ha), verlaging van maaiveld door afgraving (ha), aanleg van retentiebekkens en creëren van ruimte voor calamiteitenberging (m3 en ha), vergroten van watergangen in landbouw-gebieden (km en ha) en de aanleg van natuur-vriendelijke oevers (km en ha)	vermelde onderscheidingen	
WB2	2	1	1	Verminderde inlaat (m ³) gebiedsvreemd water	X m ³ minder gebiedsvreemdwater ingelaten per jaar	DLG
WB2	2	1	2	Aantal en duur (dagen) van stopzettingen van waterontrekkingen tijdens watertekort zijn verminderd	X stopzettingen gedurende Y dagen minder om water te onttrekken voor beregening	GRST-4 (RWSR)
WB2	3	1	1	Oorspronkelijke planten en insecten keren terug in de natuur van het betreffende gebied: meetsoorten NEM	X meer gebiedsspecifieke planten en insecten.	BAS-1t/m5 en NAT-1t/m8 (RWSR)
WB2	3	1	2	Het grondwaterverbruik (m ³) door de agrarische bedrijven met meer dan 40.000 m ³ of een andere gestelde m ³ -grens onttrekking per jaar in combinatie met de resultaten van de bedrijven die een beregeningsplanner gebruiken	X m ³ minder verbruik van grondwater op alle agrarische bedrijven , als resultaat van de uitkomsten op bedrijven met meer dan 40.000 m ³ of een andere gestelde m ³ -grens onttrekking per jaar in combinatie met de resultaten van de bedrijven die via DLV een beregeningsplanner gebruiken	Provincie (vergunning) en DLV (planner)
WB3	1	1	1	aantal en omvang van uitgevoerde projecten onderscheiden naar: waterconservering (m3), peilbeheer (cm NAP), aanpassing kleine waterinfrastructuur (ha), hydrologische scheiding tussen natuur- en landbouwgebieden (ha), verlaging van maaiveld door afgraving (ha), aanleg van retentiebekkens en creëren van ruimte voor calamiteitenberging (m3 en	X uitgevoerde projecten met één of meer van de bij indicator vermelde onderscheidingen	DLG

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				ha), vergroten van watergangen in landbouw-gebieden (km en ha) en de aanleg van natuur-vriendelijke oevers (km en ha)		
WB3	2	1	1	Waterbergingscapaciteit (m ³ en ha)	X m ³ waterbergingscapaciteit in 2006	Noodb-1 (RWSR) DLG?
WB3	3	1	1	Oorspronkelijke planten en insecten keren terug in de natuur van het betreffende gebied: meetsoorten NEM	X meer gebiedsspecifieke planten en insecten.	BAS-1t/m5 en NAT-1t/m8 (RWSR)
WB3	3	1	2	Het grondwaterverbruik (m ³) door de agrarische bedrijven met meer dan 40.000 m ³ of een andere gestelde m ³ -grens onttrekking per jaar in combinatie met de resultaten van de bedrijven die een beregeningsplanner gebruiken	X m ³ minder verbruik van grondwater op alle agrarische bedrijven , als resultaat van de uitkomsten op bedrijven met meer dan 40.000 m ³ of een andere gestelde m ³ -grens onttrekking per jaar in combinatie met de resultaten van de bedrijven die via DLV een beregeningsplanner gebruiken	Provincie (vergunning) en DLV (planner)
WB4	1	1	1	aantal en omvang van uitgevoerde projecten onderscheiden naar: waterconservering (m ³), peilbeheer (cm NAP), aanpassing kleine waterinfrastructuur (ha), hydrologische scheiding tussen natuur- en landbouwgebieden (ha), verlaging van maaiveld door afgraving (ha), aanleg van retentiebekkens en creëren van ruimte voor calamiteitenberging (m ³ en ha), vergroten van watergangen in landbouw-gebieden (km en ha) en de aanleg van natuur-vriendelijke oevers (km en ha)	X uitgevoerde projecten met één of meer van de bij indicator vermelde onderscheidingen	DLG
WB4	2	1	1	Areaal (ha) met gewenste grondwaterstand (cm beneden maaiveld) in landbouw- en natuurgebieden	X ha met Y cm grondwaterstand beneden maaiveld gerelateerd aan gewenste functie	DLG BAS-21 Land-3 (beide

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
						in RWSR)
WB4	3	1	1	Oorspronkelijke planten en insecten keren terug in de natuur van het betreffende gebied: meetsoorten NEM	X meer gebiedsspecifieke planten en insecten.	BAS-1t/m5 en NAT-1t/m8 (RWSR)
WB4	3	1	2	Het grondwaterverbruik (m ³) door de agrarische bedrijven met meer dan 40.000 m ³ of een andere gestelde m ³ -grens onttrekking per jaar in combinatie met de resultaten van de bedrijven die een beregeningsplanner gebruiken	X m ³ minder verbruik van grondwater op alle agrarische bedrijven , als resultaat van de uitkomsten op bedrijven met meer dan 40.000 m ³ of een andere gestelde m ³ -grens onttrekking per jaar in combinatie met de resultaten van de bedrijven die via DLV een beregeningsplanner gebruiken	Provincie (vergunning) en DLV (planner)
WB5	1	1	1	aantal projecten met maatregelen voor: saneren (kleine) verontreinigde waterbodems (ha), aanleg van riolering en rioolvervangende systemen in landbouwgebieden (km) en vermindering van riooloverstorten (aantal)	X projecten met één of meer maatregelen die onder indicator staan vermeld	DLG
WB5	2	1	1	percentage chemische en bacteriologische kwaliteit van oppervlakte- en grondwater	X% van kwaliteit oppervlaktewater en van grondwater is gunstiger	DLG BAS 6-17 en 35-38 (RWSR)
WB5	3	1	1	geschiktheid van grond- en oppervlaktewater voor drinken vee (bacteriologisch) en beregening (chloridegehalte)	kwaliteit bacteriologisch < X en chloridegehalte < Y	Land-2 Land 1 (RWSR)
WB6	1	1	1	aantal en omvang van uitgevoerde projecten onderscheiden naar: waterconservering (m3), peilbeheer (cm NAP), aanpassing kleine waterinfrastructuur (ha), hydrologische scheiding tussen natuur- en	X uitgevoerde projecten met één of meer van de bij indicator vermelde onderscheidingen	DLG

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				landbouwgebieden (ha), verlaging van maaiveld door afgraving (ha), aanleg van retentiebekkens en creëren van ruimte voor calamiteitenberging (m ³ en ha), vergroten van watergangen in landbouw-gebieden (km en ha) en de aanleg van natuur-vriendelijke oevers (km en ha)		
WB6	2	1	1	Areaal (ha) met gewenst verschil tussen peil maaiveld en peil van aangrenzend oppervlaktewater (in cm)	X ha met Y cm peilverschil tussen maaiveld en oppervlaktewater neemt niet toe dan wel wordt kleiner	DLG
WB6	3	1	1	Oorspronkelijke planten en insecten keren terug in de natuur van het betreffende gebied: meetsoorten NEM	X meer gebiedsspecifieke planten en insecten.	BAS-1t/m5 en NAT-1t/m8 (RWSR)
WB6	3	1	2	Het grondwaterverbruik (m ³) door de agrarische bedrijven met meer dan 40.000 m ³ of een andere gestelde m ³ -grens onttrekking per jaar in combinatie met de resultaten van de bedrijven die een beregeningsplanner gebruiken	X m ³ minder verbruik van grondwater op alle agrarische bedrijven , als resultaat van de uitkomsten op bedrijven met meer dan 40.000 m ³ of een andere gestelde m ³ -grens onttrekking per jaar in combinatie met de resultaten van de bedrijven die via DLV een beregeningsplanner gebruiken	Provincie (vergunning) en DLV (planner)

1.14 R: Ontwikkeling en verbetering van de met de ontwikkeling van de landbouw samenhangende infrastructuur

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
LB3	1	1	1	aantal km aangepaste landbouwkundig belangrijke wegen met oog op grotere verkeersveiligheid	X km aangepaste landbouwkundig belangrijke wegen	
LB3	2	1	1	verandering in aantal doden en gewonden buiten de bebouwde kom op aangepaste wegen t.o.v. beginsituatie	X% minder doden en gewonden op aangepaste wegen	
LB3	3	1	1	verandering in subjectieve verkeersveiligheid (gevoel van verkeersveiligheid) onder bewoners in betreffende gebied	toegenomen gevoel van verkeersveiligheid	

1.15 S: Bevordering van toeristische en ambachtelijke activiteiten

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
RT1	1	1	1	Aantal opgestelde en uitgevoerde plannen/projecten met met één of meer van de volgende voorzieningen: fietspad (km), km ruiterspad (km), km wandelpad (km), picknickbanken (aantal), informatieborden (aantal) en schuilhutten (aantal)	X projecten voor plattelandstoerisme met één of meer van de bij indicator vermelde voorzieningen:	DLG / LASER
RT1	2	1	1	Percentage van lengte fiets-, ruiters- en wandelpaden dat is opgenomen in (gemarkeerde) toeristische routes	X% van fiets-, ruiters- en wandelpaden is opgenomen in toeristische routes	Alterra AVN (ANWB /ANVR/ VVV) CBS
RT1	3	1	1	Inkomensaandeel (% bruto) van agrarisch bedrijf uit toerisme	X% meer bedrijfsinkomen uit toerisme op agrarische bedrijven	LEI
RT1	3	1	2	Meer bestedingen (in guldens) door toeristen en recreanten aan dagtochten	X% meer bestedingen per jaar	Gemee

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				en overnachtingen	aan dagtochten en overnachtingen door toeristen en recreanten	nten / CBS
RT1	3	1	3	Aantal arbeidsplaatsen in toeristische sector	X meer arbeidsplaatsen	CBS
RT2	1	1	1	Aantal opgestelde en uitgevoerde plannen/projecten met met één of meer van de volgende voorzieningen: fietspad (km), km ruitepad (km), km wandelpad (km), picknickbanken (aantal), informatieborden (aantal) en schuilhutten (aantal)	X projecten voor plattelandstoerisme met één of meer van de bij indicator vermelde voorzieningen:	DLG / LASER
RT2	2	1	1	Aantal toeristische activiteiten voorzieningen m.b.t. voorlichting over natuur, bos, landschap, water en landbouw	X toeristische activiteiten en voorzieningen m.b.t natuur, bos, landschap, water en landbouw. voorlichting over	Alterra AVN (ANWB /ANVR/ VVV
RT2	2	1	2	Aantal samenwerkingsprojecten met nieuwe toeristische activiteiten, en aandeel op agrarische bedrijven	X samenwerkingsactiviteiten, waarvan Y% op agrarische bedrijven	CBS
RT2	3	1	1	Inkomensaandeel (% bruto) van agrarisch bedrijf uit toerisme	X% meer bedrijfsinkomen uit toerisme op agrarische bedrijven	LEI
RT2	3	1	2	Meer bestedingen (in guldens) door toeristen en recreanten aan dagtochten en overnachtingen	X% meer bestedingen per jaar aan dagtochten en overnachtingen door toeristen en recreanten	Gemeenten / CBS
RT2	3	1	3	Aantal arbeidsplaatsen in toeristische sector	X meer arbeidsplaatsen	CBS

1.16 T: Milieubehoud in samenhang met land- en bosbouw en landschapsbeheer, en met verbetering van het welzijn van dieren

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
NL1	1	1	1	Aantal gesubsidieerde experimenten voor: opgestarte samenwerkingsverbanden voor agrarisch natuurbeheer en/of opgestelde en uit te voeren bedrijfsnatuurplannen (verdergaand dan GLP)	X gesubsidieerde experimenten voor bij indicator vermelde aspecten	DLG / LASER
NL1	2	1	1	Aantal ha agrarisch natuur- en landschapsbeheer en/of aantal landschapselementen in samenwerkingsverband of op individuele bedrijven	X ha agrarisch natuur- en landschapsbeheer en/of Y landschapselementen in samenwerkingsverband of op individuele bedrijven	DLG / LASER
NL1	3	1	1	Toename aantal bezoekers in opengestelde gebieden met natuur (ook bos)	X bezoekers meer in opengestelde natuurgebieden	SBB /Prov. landschappen /Natuurmonumenten
NL1	3	1	2	Areaal (ha) gerealiseerde natuurdoeltypen (<i>zie hiervoor outcome regelingen SN en SAN</i>)	X ha gerealiseerde natuurdoeltypen	LASER/ DLG
NL2	1	1	1	Aantal goedgekeurde aanvragen wat betreft plannen, aankoop van gronden en inrichten van gebieden voor EHS en verbindingszones	X aanvragen voor bij indicator vermelde aspecten	DLG / LASER
NL2	2	1	1	Aantal ha dat bij de EHS is gevoegd	X ha aan EHS toegevoegd	DLG / LASER
NL2	2	1	2	Aantal ha verbindingszones	X ha verbindingszones erbij	DLG / LASER
NL2	2	1	1	Aantal ha agrarisch natuur- en landschapsbeheer en/of aantal landschapselementen in samenwerkingsverband of op individuele bedrijven	X ha agrarisch natuur- en landschapsbeheer en/of Y landschapselementen in samenwerkingsverband of op	DLG / LASER

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
					individuele bedrijven	
NL2	3	1	1	Toename aantal bezoekers in opengestelde gebieden met natuur (ook bos)	X bezoekers meer in opengestelde natuurgebieden	SBB /Prov. landschappen /Natuurmonumenten
NL2	3	1	2	Areaal (ha) gerealiseerde natuurdoeltypen (zie hiervoor outcome regelingen SN en SAN)	X ha gerealiseerde natuurdoeltypen	LASER/DLG
NL8	1	1	1	Aantal goedgekeurde aanvragen voor natuur- en landschapselementen m.b.t.behoud en herstel ervan en m.b.t. aankoop ervan	X aantal gesubsidieerde aanvragen m.b.t. behoud en herstel ervan en m.b.t. aankoop ervan	DLG / LASER
NL8	2	1	1	Aantal en aard van de behouden en/of herstelde natuur- en landschapselementen met cultuurhistorische waarde	X behouden en/of herstelde natuur- en landschapselementen naar aard	DLG / LASER Alterra
NL8	2	1	2	Oppervlakte (ha) behouden en/of herstelde natuur- en landschapselementen met cultuurhistorische waarde	X ha behouden en/of herstelde natuur- en landschapselementen naar aard	DLG / LASER Alterra
NL8	2	1	1	Aantal ha agrarisch natuur- en landschapsbeheer en/of aantal landschapselementen in samenwerkingsverband of op individuele bedrijven	X ha agrarisch natuur- en landschapsbeheer en/of Y landschapselementen in samenwerkingsverband of op individuele bedrijven	DLG / LASER
NL8	3	1	1	Toename aantal bezoekers in opengestelde gebieden met natuur (ook bos)	X bezoekers meer in opengestelde natuurgebieden	SBB /Prov. landschappen /Natuurmonumenten
NL8	3	1	2	Areaal (ha) gerealiseerde natuurdoeltypen (zie hiervoor outcome regelingen	X ha gerealiseerde	LASER/

doel	eval.-niv.	eval.-vr.	ind.-nr	indicator	streefwaarde	geg.-lev.
				<i>SN en SAN)</i>	natuurdoeltypen	DLG
NL9	1	1	1	Aantal goedgekeurde aanvragen m.b.t. bedrijfsmilieuplannen (verdergaand dan GLP)	X gesubsidieerde aanvragen voor bedrijfsmilieuplannen	DLG / LASER
NL9	1	1	2	Aantal projecten voor openbare groenvoorzieningen in verkavelingsprojecten	X gesubsidieerde aanvragen voor openbare groenvoorzieningen in verkavelingsprojecten	DLG
NL9	2	1	1	Areaal (ha) agrarische grond waarop bedrijfsmilieuplannen betrekking hebben (zwaarder regime dan GLP)	X ha agrarische grond waarop bedrijfsmilieuplannen	DLG / LASER
NL9	2	1	2	Areaal (ha) openbare groen-voorzieningen in ruilverkavelingen	X ha openbaar groen in ruilverkavelingsprojecten	DLG
NL9	2	1	1	Aantal ha agrarisch natuur- en landschapsbeheer en/of aantal landschapselementen in samenwerkingsverband of op individuele bedrijven	X ha agrarisch natuur- en landschapsbeheer en/of Y landschapselementen in samenwerkingsverband of op individuele bedrijven	DLG / LASER
NL9	3	1	1	Toename aantal bezoekers in opengestelde gebieden met natuur (ook bos)	X bezoekers meer in opengestelde natuurgebieden	SBB /Prov. landschappen /Natuurmonumenten
NL9	3	1	2	Areaal (ha) gerealiseerde natuurdoeltypen (<i>zie hiervoor outcome regelingen SN en SAN)</i>	X ha gerealiseerde natuurdoeltypen	LASER/ DLG

